

Vuoden 2024 vaalit / Tasavallan Presidentin vaali (presidentin vaali) sekä Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit)

Khall 11.09.2023 § 246
323/00.00.00/2023

Valmistelija

Valmistelu ja lisätiedot: Hallintojohtaja Kari Kankaanranta, puh. 044 422 4020.

Vuonna 2024 toimitetaan kahdet yleiset vaalit: tasavallan presidentin vaali (presidentinvaali) sekä Suomesta valittavien Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit).

Presidentinvaalin vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 17.–23.1.2024 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 17.-20.1.2024 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 10.1.2024. Jos presidentinvaalissa toimitetaan toinen vaali (toinen kierros), sen vaalipäivä on sunnuntai 11.2.2024. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 31.1.–6.2.2024 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 31.1.-3.2.2024 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin).

Europarlamenttivaalien vaalipäivä on sunnuntai 9.6.2024. Ennakkoäänestyksen ajanjakso on kotimaassa 29.5.–4.6.2024 (seitsemän päivää keskiviikosta tiistaihin) ja ulkomailla 29.5.-1.6.2024 (neljä päivää keskiviikosta lauantaihin). Suomalaisessa laivassa ulkomaan ennakkoäänestys voidaan aloittaa jo keskiviikkona 22.5.2024.

Kunnan keskusvaalilautakunnan tehtävä on:

- ennakkoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestelyt,
- vaaleista tiedottaminen kunnassa,
- ennakkoäänestysasiakirjojen ja kirjeäänestysasiakirjojen tarkastus vaalilain 63 ja 66 g §:n mukaisesti sekä hyväksytyjen vaalikuorten toimittaminen vaalipiirilautakunnalle,
- vaalipäivän äänten alustavan laskennan tietojen välitys vaalitietojärjestelmän
- laskentajärjestelmään.

Ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijat, kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat sekä vaalitoimikunnat:

- ennakkoäänestyksen toimittaminen.

Vaalilautakunnat:

- vaalipäivän äänestyksen toimittaminen ja äänten alustava laskenta.

Perustuslain 14 §:n 4 momentin mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää yksilön mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttaa häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Tämän nojalla kunnan tehtävänä on huolehtia siitä, että äänioikeutettujen äänestysmahdollisuudet vaaleissa ovat riittävät sekä ennakkoäänestyksessä että vaalipäivänä.

Vaalilain 9 §:n mukaan kunnanhallitus päättää kotimaan yleisten ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärästä ja sijainnista kunnassa. Jokaisessa kunnassa on oltava vähintään yksi ennakkoäänestyspaikka,

jollei erityisistä syistä muuta johdu. Presidentinvaalissa ennakkoäänestyspaikkojen tulee olla samat sekä ensimmäisessä että mahdollisessa toisessa vaalissa. Europarlamenttivaalien ennakkoäänestyspaikat voivat olla samat kuin presidentinvaalissa. Vaalilain 47 §:n mukaan kotimaan yleinen ennakkoäänestyspaikka on ennakkoäänestystä varten avoinna kaikkina ennakkoäänestyksen ajanjakson päivinä, jollei kunnanhallituksen päätöksellä erityisistä syistä toisin määrätä. Erityinen syy voi olla lähinnä vain kunnan jonkin alueen tai taajaman vähäiseksi arvioitu äänestäjämäärä. Jokaisessa kunnassa tulisi kuitenkin olla vähintään yksi sellainen ennakkoäänestyspaikka, joka on avoinna jokaisena ajanjakson päivänä. Vaalilain 48 §:n mukaan kunnanhallitus määrää myös ennakkoäänestyspaikan päivittäiset aukioloajat, kuitenkin niin, että ennakkoäänestyspaikka ei saa olla avoinna arkipäivisin ennen kello 8 eikä kello 20 jälkeen eikä lauantaisin ja sunnuntaisin ennen kello 9 eikä kello 18 jälkeen.

Vaalilain 8 §:n mukaan kunta muodostaa yhden äänestysalueen, jollei sitä ole tarpeen jakaa useampaan äänestysalueeseen. Äänestysalueiden koosta taikka asukasmäärästä ei vaalilaissa ole tarkempia määräyksiä. Äänestysalueista päättää valtuusto. Jokaisella äänestysalueella on kunnanhallituksen päätöksellä määrätty vaalipäivän äänestyspaikka. Vaalipäivänä äänestäjä voi äänestää vain sen äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty äänioikeusrekisteriin hänen kohdalleen.

Yhteenvetona kunnanhallituksen päätettävänä on koskien vuonna 2024 toimitettavia vaaleja:

- ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärä ja sijainnit ja aukioloajat
- jokaisen äänestysalueen kohdalla vaalipäivän äänestyspaikka

Eduskuntavaaleissa vuonna 2023 nämä olivat seuraavat.

Varsinaisen vaalipäivän äänestyspaikat:

- 001 Eura: Euran urheilutalo
- 002 Kauttua: Kauttuan koulu
- 003 Kiukainen: Kiukaisten kirjasto
- 004 Panelia: Panelian kirjasto
- 005 Honkilahti: Honkilahden koulu
- 006 Hinnerjoki: Hinnerjoen koulu

Ennakkoäänestyspaikat ja -ajat ovat seuraavat:

- Euran urheilutalo
 - (keskiviikosta tiistaihin) arkisin klo 10-18, lauantai ja sunnuntai klo 10-14.
- Panelian kirjasto
 - Keskiviikko klo 10-18
- Kiukaisten kirjasto
 - Torstai klo 10-18
- Honkilahden koulu
 - Maanantai klo 10-18
- Hinnerjoen koulu
 - Tiistai klo 10-18

Ympäri vuorokautista hoitoa antavat toimintayksiköt, joissa suoritettiin laitosäänestys:

- Terveyskeskussairaala

- palvelukodit: Osmanrinne, Tolppämäki, Suvanto, Rantaniitty, Nuutti, Joenpesä, Peiponpesä, Tuulenpesä,
- yksityinen hoivakoti Kultarusko
- yksityinen palvelukoti Jokilinna
- yksityinen palvelukoti Eurakoti

Aikataulut ja äänestysapikat on suunniteltu pidettävän samoina myös vuoden 2024 vaaleissa. Kunnanhallitukselle valmistellaan näistä päätös myöhemmin.

Edellä mainittujen aikataulujen ja äänestyspaikkojen lisäksi kunnanhallituksen tulee nimetä seuraavat toimitukset vuonna 2024 toimitettavia vaaleja varten:

Vaalilain 15 § mukaan kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava: 1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä 2) laitoksessa toimitettavaa ennakoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyyssäätelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetetut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Juha Majalahti
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee asian tiedoksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.